

Forumavond Flexibel Hoger Onderwijs

Openingswoord door Geert ten Dam

“Als je in juni door de straten in Nederland loopt zie je overal boekentassen hangen. Geslaagd, klaar met onderwijs, klaar met leren. Daar moeten we vanaf. Patronen waarin werken en leren worden gecombineerd en afgewisseld, passen meer bij de moderne ontwikkelingen dan patronen waarin leren louter vooraf gaat aan werken. De rector magnificus van onze universiteit, Dymph van den Boom, gaf het in haar openingswoord al aan: hier ligt een stevige opdracht voor het onderwijs.

Als werknemer, maar ook als burger moet je je kennis en vaardigheden bij de tijd kunnen houden. De OESO constateerde in 2008 al dat werknemers, al dan niet uit vrije wil, vaker van baan of functie veranderen. Dit als gevolg van tijdelijke projecten en contracten, reorganisaties, en verdwijnende en opkomende vormen van werkgelegenheid. De tijd dat je na 25 jaar trouwe dienst beloond werd met een horloge, is definitief voorbij. Flexibiliteit is de norm geworden. Die ontwikkeling zet zich nog steeds door. En alleen al daarom wordt het steeds belangrijker dat mensen blijven leren en lerend vermogen hebben.

We weten dat - overal ter wereld - laagopgeleiden kwetsbaarder zijn dan hoger opgeleiden. Toch investeren laagopgeleiden minder dan hoger opgeleiden in hun eigen ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de lagere deelname aan post-initiële leermogelijkheden. Dit verschil tussen laag- en hoogopgeleiden wordt eerder groter dan kleiner. Dit geldt voor formele opleidingen, maar ook voor leren op de werkplek. Het zijn vergelijkenderwijs vooral hogeropgeleiden die weten te profiteren van leerzame taken of scholing.

En toch is ook daar een wereld te winnen. Precies een jaar geleden, verscheen het adviesrapport Flexibel hoger onderwijs voor volwassenen onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan. De commissie sprak van ‘een dramatische vrije val’ in het deeltijdaanbod van instellingen voor hoger onderwijs. Het aantal deelnemers aan een bekostigde deeltijdopleiding in het hoger onderwijs is tussen 2001 en 2012 meer dan gehalveerd. En dat geldt ook voor het aantal actieve studenten aan de Open Universiteit, onze leven lang leren instelling bij uitstek. We blijven wat betreft het percentage hoger opgeleiden in de beroepsbevolking in Nederland dan ook achter bij andere kenniseconomieën als Finland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Australië.

Opvallend is dat het aantal deelnemers bij geaccrediteerde private opleidingen wél is gestegen. Wat doen zij, dat bekostigde opleidingen niet doen? Andere doelgroep? Een specifiek segment van de opleidingsmarkt? Een betere, op volwassenen, toegespitste aanpak? Daar is veel over te zeggen. En dat gaan we vanavond doen. We gaan het hebben over leven lang leren, en dan in het bijzonder de bijdrage die het hoger onderwijs daaraan zou kunnen en moeten leveren.”